

Vi är experter inom personbilar, transportbilar och service för Renault och Dacia. Varmt välkomna till oss på Hedin Automotive Jägersro Malmö & Lund.

Hedin Automotive Jägersro
Jägersrovägen 100, 212 37 Malmö
Tel: 040-671 11 00

Hedin Automotive Lund
Porfyrvägen 13, 224 78 Lund
Tel: 046-23 51 00

Info Express

År 8, Nr. 77 • Oktober 2025 • 28 sidor • www.infoexpress.se • www.xpressmedia.eu • Frivilligt: Om du gillar innehållet, se s. 2

XPRESS
MEDIA GROUP

2026
Annonsering lokalt och regionalt i Öresundsregionen – både i print och digitalt.

SKANNA FÖR MER INFO

KONTAKT

www.xpressmedia.eu
office@xpressmedia.eu

Forskare varnar: Framtidens orkaner blir både starkare och våtare

S. 15

När havet värms upp ökar stormarnas kraft. NOAA och NASA varnar för mer intensiva orkaner de kommande decennierna.

HÖSTBONUS

Kompleta vinterhjul och dragkrok på köpet

Subaru Forester med Adventure-paket fr. 399.900 kr

Spara 36.000 kr med vår höstbonus*

Just nu får du kompletta vinterhjul och dragkrok på köpet när du köper en ny Subaru Forester.

CITY MOTOR

MALMÖ | www.citymotor.se
Jägershillgatan 6, 040-42 06 02,
Mån-Fre 09-18, Lör 11-15

Vi är Malmö's nya Subaru-återförsäljare

3 ÅRS FRI SERVICE**

Bränsleförbrukning 8,1 l/100 km, CO₂-utsläpp 183 g/km (WLTP). Bilen på bilden är extrautrustad. *Erbjudandet avser odubbade eller dubbade vinterdäck från Kumho på aluminiumfälg och fast monterad dragkrok. Montering ingår. Gäller t.o.m. 31 oktober 2025 och går ej att kombinera med andra erbjudande, rabatter eller avtal. **Eller vid 1500, 3000 och 4500 mil.

Billigare diesel lockar danska åkerier till Sverige

Bild: Wikimedia Commons / Johan Wessman

Skillnader i bränslepriser över sundet får tusentals danska lastbilar att välja den svenska sidan när tanken ska fyllas.

Den danska staten går därmed miste om hundratals miljoner i skatteintäkter – samtidigt som utsläppen registreras i Sverige.

Skillnader i bränsleavgifter över Öresund gör att allt fler danska transportföretag väljer att tanka på den svenska sidan. Sedan årsskiftet har priset på diesel blivit omkring två danska kronor

billigare per liter i Sverige, efter att Danmark höjt sina avgifter medan Sverige sänkt dem.

Enligt uppskattningar från energibranschen handlar det om cirka

137 miljoner liter diesel som annars skulle ha köpts i Danmark men nu fylls på i Sverige. Det innebär att den danska staten förlorar nästan 580 miljoner danska kronor i skatteintäkter bara under 2025.

Utvecklingen påverkar även klimatstatistiken – eftersom utsläppen från dessa bränslen nu registreras i Sverige i stället för i Danmark.

Branschorganisationen Dansk Transport og Logistik beskriver situationen som ett tydligt exempel på obalans i skattesystemet mellan länderna, medan den danska regeringen ännu inte planerar att sänka avgifterna.

Skatteministern Ane Halsboe-Jørgensen (S) framhåller att syftet med avgifterna är att skapa incitament för grönare vägtransporter, även om gränshandeln därmed ökar.

Diesel över sundet – i siffror:

- 2 DKK billigare per liter i Sverige
- 137 miljoner liter tankas på svensk sida
- 580 miljoner DKK i förlorade danska skatteintäkter

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Berlingske

RENAULT & DACIA

Vi är experter inom personbilar, transportbilar och service för Renault och Dacia.

Varmt välkomna till oss på Hedin Automotive Jägersro Malmö & Lund.

Hedin Automotive Jägersro
Jägersrovägen 100, 212 37 Malmö
Tel: 040-671 11 00

Hedin Automotive Lund
Porfyrvägen 13, 224 78 Lund
Tel: 046-23 51 00

DACIA

Nytt!

XPRESS DEALS

Gratis digital annonsering!

Köp en annons i Info Express, Öresund Spotlight eller Öresundsperspektiv – få gratis digital annonsering på Xpress Deals!

0761-888-442

office@xpressdeals.eu

www.xpressdeals.eu

Info / Express

X Solutions HB. Org nr: 969778-9353
Tidningschef/Ansvarig utgivare: Laurentiu Mihai
E-post: office@infoexpress.se
Distribution: X Solutions HB
Tryck: Pressgrannar AB, Linköping

Kontaktuppgifter

Webbsida: www.infoexpress.se
Redaktion: office@infoexpress.se
Annons: annonsering@infoexpress.se
Hälsa på: hello@infoexpress.se
Vi ser fram emot att få se din hälsning!

PRIS: FRIVILLIGT OM DU TYCKER OM INNEHÅLLET!

GÄLLER VID UTDELNING

Swish: 123 213 99 05 X Solutions HB

Köpenhamn satsar på kultur för barn och unga

Foto: Københavns Kommune

Konst, musik och teater ska bli en naturlig del av vardagen för stadens yngsta. Nu lanserar Köpenhamn en bred satsning på kultur för barn och unga – med målet att alla barn, oavsett bakgrund eller stadsdel, ska få möjlighet att möta kulturen tidigt i livet.

Staden avsätter nya resurser för att skapa partnerskap mellan skolor, **kulturinstitutioner** och **lokala aktörer**.

Tanken är att väva in kulturupplevelser i skolundervisningen och i fritidslivet – från dans och drama till litteratur och musik.

Enligt stadens kulturförvaltning handlar initiativet om mer än tillgång till evenemang: det är en investering i kreativitet, gemen-

skap och framtidstro. Satsningen bygger vidare på erfarenheter från Børnekulturhuset Ama'r och Musikkens Hus, men breddas nu till fler konstformer och stadsdelar.

Programmet ses också som ett steg mot att stärka Köpenhamns roll som kulturell mötesplats i hela Öresundsregionen. Liknande initiativ i Malmö och Lund visar redan hur kultur kan skapa broar mellan människor – över skolgränser, stadsdelar och nationsgränser.

I korthet: Kultur för barn och unga i Köpenhamn

- Nya kulturpartnerskap mellan skolor och institutioner
- Jämlig tillgång till konst, teater och musik
- Bygger vidare på Børnekulturhusets erfarenheter
- Möjlig samverkan över Öresund på sikt

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Københavns Kommune

Sveriges första forskarskola för poliser startar i Malmö

Till våren 2026 inleds ett unikt samarbete mellan Malmö universitet och polisen i Malmö.

För första gången i Sverige får yrkesverksamma poliser möjlighet att bedriva forskning parallellt med sitt arbete – ett initiativ som beskrivs som historiskt.

Den nya forskarskolan finansieras gemensamt av **Malmö universitet och Polismyndigheten** och syftar till att bygga broar mellan teori och praktik. – Genom att yrkesverksamma poliser bedriver forskning kan avståndet mellan akademi och polisverksamhet minska. På sikt stärker det inte bara polisens kapacitet utan också ett mer kunskapsbaserat samhälle, säger Caroline Mellgren, biträ-

dande professor i kriminologi vid Malmö universitet. Enligt Tomas Rosenberg, biträdande chef för polisområde Malmö, finns flera fördelar med att poliser själva forskar. – Det finns mycket bra forskning om polisen, men den bedrivs oftast av kriminologer. När poliser själva blir forskare ökar den analytiska förmågan, nya metoder kan utvärderas vetenskapligt och kunskap snabbare omsätts i praktiken, säger han.

Forscarskolan blir en del av universitetets Centrum för polisforskning och prevention, där doktoranderna kommer att forska inom tre huvudområden:

- Strategier för att motverka grovt våld och rekrytering av unga till kriminalitet
- Samverkan för att förebygga brott och otrygghet
- Effektiva och rättssäkra brottsutredningar med hjälp av ny teknik

En handfull polisanställda antas till programmet våren 2026 och påbörjar då sina doktorandstudier i kriminologi med inriktning mot polisiärt arbete.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Malmö universitet / Polismyndigheten Malmö

Bild: Janee – Wikimedia Commons.

Skånes befolkning växer – men takten avtar

Skåne fortsätter att växa, men i långsammare takt än tidigare. Enligt den nya befolkningsprognosen från Utveckling Skåne väntas länet få omkring 62 000 fler invånare fram till år 2034, vilket motsvarar en genomsnittlig ökning på 0,4 procent per år.

Tillväxten drivs främst av inflyttning från övriga Sverige, medan invandringen bedöms bli lägre än under 2010-talet. Samtidigt minskar den naturliga befolkningstillväxten i takt med att antalet äldre ökar och födelsetalen sjunker.

Skillnader inom länet

Befolkningstillväxten är ojämnt fördelad. Malmö, Lund och Helsingborg står för den största ökningen, medan flera kommuner i östra och nordöstra Skåne väntas få stillastående eller minskande befolkning. Det påverkar planeringen av **bostäder, skolor, vård och kollektivtrafik** – särskilt i

mindre kommuner där befolkningsunderlaget minskar.

Trycket ökar i Öresundsregionen

Den starkaste tillväxten sker i sydvästra Skåne, där närheten till Danmark och pendlingen över bron fortsätter att spela en central roll. Efterfrågan på bostäder, arbetskraft och infrastruktur ökar, men Öresundssamarbetet öppnar också nya möjligheter. Ett tätare samarbete kring bostadsplanering, kollektivtrafik och arbetsmarknad kan bli nyckeln till en **balanserad och hållbar utveckling** i hela regionen. **En region i förändring**

Skånes demografiska struktur

Bild: Maria Eklind / Flickr – "Malmö Central Station, 2023 Nov 15" (CC BY-SA 2.0)

förändras snabbt – fler äldre, färre barn och ett växande behov av vård och omsorg. Samtidigt stärker regionens mångfald, innovationskraft och strategiska läge i Öresund dess roll som **en växande motor i södra Sverige**.

I korthet: Skånes befolkningsprognos 2025–2034

- **62 000 invånare** fram till 2034

- **Tillväxt:** cirka 0,4 % per år
- **Minskad naturlig ökning** – färre födda, fler äldre
- **Störst tillväxt** i Malmö, Lund och Helsingborg
- **Intern migration** viktigare än invandring

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Utveckling Skåne

PEUGEOT PRIVATLEASING 36 MÅNADER

NYA PEUGEOT 3008

Upptäck nya 3008 med en elegant fastback-SUV-silhuett och nästa generations Peugeot Panoramic i-Cockpit. Provkör den hos oss!

PRIVATLEASING 36 MÅNADER: FR 3 799 KR/MÅN*

KÖP BILEN FR 379 900 KR

Rärlig leasingavgift per månad. För närmare 3 799 kr*. Avtalstid: 36 månader, max 3000 mil körsträcka. Service, vägassistans och nybilsgaranti ingår. Upplämningsavgift 995 kr och administrationsavgift 60 kr/mån tillkommer. *Leasingavgiften är rörlig och kan ändras från beställning samt under leasingavtalets löptid t.ex. om leasegivarens upplämningskostnader förändras, för mer information se leasingavtalet med leasegivaren. Leasegivaren har rätt att bibehålla leasingavgiften oförändrad om den ränta, som gäller för beräkningen av leasegivarens upplämningskostnader, är eller understiger 0%. Onormalt slitage och övermil debiteras utöver leasingavgiften. Leasegivare är DNB Bank ASA, filial Sverige, sedvanlig kreditprövning sker. Åsär modellen nya Peugeot 3008 Hybrid, Allure, Automat. Bränsleförbrukning: Blandad körning 5,5 l/100 km CO2 125 g/km. Med reservation för ev. ändringar. Bilen på bilden kan vara extrautrustad.

Hornyxegatan 16, Malmö. Öppet: Mån-Fre 9-18 & Lör-Sön 11-15. BESÖK OSS GÄRNA PÅ WWW.HEDBERGS.SE ELLER VÅRA SOCIALA MEDIER

HEDBERGS BIL

Ett Norden utan gränser – fri rörlighet på väg mot 2030

Foto: Gwenael Akira Helmsdal Carre / norden.org (CC BY-NC-SA 4.0)

De nordiska länderna vill ta bort de sista hindren som delar regionen. Vid toppmötet i Reykjavik i oktober 2024 antogs en gemensam deklaration som ska göra Norden till världens mest integrerade och hållbara region till år 2030 – med fokus på fri rörlighet, digital samverkan och rättsligt samarbete.

Från ord till handling

Genom det nya initiativet **Fri rörlighet i Norden 2025–2030** får samarbetet nu en tydlig riktning. Programmet ska konkretisera hur människor och företag ska kunna röra sig fritt mellan länderna – utan juridiska, administrativa eller digitala hinder.

I dag finns redan flera avtal som underlättar rörligheten, men i praktiken kvarstår många problem. Skillnader i skattesystem, socialförsäkringar, erkännande av yrkeskvalifikationer och digitala identiteter gör det fortfarande krångligt att pendla, flytta eller starta företag på andra sidan gränsen.

Deklarationen från Reykjavik markerar därför ett skifte: från samarbete på frivillig basis till ett gemensamt åtagande med uppföljning och konkreta mål. Regeringarna har enats om att:

- ta bort juridiska och administrativa gränshinder,
- införa gemensamt erkända digitala lösningar för identitet och offentliga tjänster,
- samordna beskattning och social trygghet för gränspendlare,
- samt stärka rättsligt och polisiärt samarbete mot gränsöverskridande kriminalitet.

Programmet Fri rörlighet i Norden 2025–2030

Programmet, som utarbetas av Nordiska ministerrådet

(MR-SAM), ska innehålla konkreta åtgärder, tidsplaner och mätbara resultat. Arbetet följs upp årligen, och rapporteras till regeringarna i de nordiska länderna. Målet är att göra det nordiska samarbetet mer praktiskt, synligt och påtagligt för invånare och företag – ett steg mot ett Norden där det inte längre märks när man korsar en gräns.

Deklarationen i korthet

- Mål: Norden som mest integrerade och hållbara region till 2030
- Program: Fri rörlighet i Norden 2025–2030
- Fokusområden: Fri rörlighet, digital integration, rättslig samordning, gemensam

uppföljning
• Plats: Reykjavik, Island – 28–29 oktober 2024

Bakgrund:

Öresundsregionen är redan ett exempel på hur nordiskt samarbete fungerar i praktiken – där tusentals människor varje dag korsar gränsen för att arbeta, studera och driva företag. Den nya deklarationen visar att resten av Norden nu vill ta samma steg mot en vardag utan gränser.

Info Express-redaktionen
E-post: hello@infoexpress.se
W: www.infoexpress.se

Källor: Nordiska ministerrådet (Referat MR-SAM 28.10.2024); Regeringskansliet – Deklaration antagen vid nordiskt toppmöte (29.10.2024)

Norden och Japan fördjupar samarbetet kring framtidens batterier

De nordiska länderna och Japan intensifierar samarbetet kring framtidens batteriteknik – ett steg mot mer hållbara energilösningar och en cirkulär ekonomi.

Bild: Norden.org

På världsutställningen EXPO 2025 i Osaka lyfter de nordiska länderna och Japan fram ett närmare samarbete kring hållbara batterier. Under Nordic Battery Day i den nordiska paviljongen betonades målet om robusta, innovativa och cirkulära värdekedjor – från råvara till återvinning.

Norden bidrar med styrkor inom hållbar gruvdrift, alternativa material, batteriåtervinning och cirkulära lösningar, medan Japan är ledande inom batteriproduktion, automation och avancerad FoU. Satsningen kopplas till gemensamma utbildnings- och talangprogram samt industripartnerskap som bygger vidare på Nordic Battery Collaboration. Budskapet från arrangemanget är tydligt: skifte från dialog till handling, med nya samförståndsavtal mellan japanska och europeiska branschaktörer tecknade samma vecka. norden.org

I korthet: Norden & Japan – Batterier för framtiden

- **Plats:** EXPO 2025, Osaka – Nordic Pavilion
- **Evenemang:** Nordic Battery Day
- **Fokus:** Hållbara material, återvinning, innovation och cirkulära kedjor
- **Plattform:** Nordic Battery Collaboration (via Nordic Innovation)

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se | W: www.infoexpress.se
Källa: Norden.org

glasögonmagasinet

HELA FAMILJENS
OPTIKER

2 för 1

Få andra paret på köpet!

Just nu får du ett extra par glasögon på köpet när du köper kompletta glasögon med vår bästa behandling (i-Protection NT, 1 200 kr). Gäller t.o.m. 30 november. Boka tid och läs mer på glasogonmagasinet.se

Ovan erbjudande kan ej kombineras med kostnadsfri synundersökning eller andra fristående erbjudanden.

Malmö Södra Förstadsgatan 121	Tel: 040-828 88
Lund Lilla Tvärgatan 7	Tel: 046-13 99 98
Landskrona Östergatan 12	Tel: 0418-41 18 30
Helsingborg Bruksgatan 25	Tel: 042-18 38 88

EU varnar: 18 miljoner färre i arbetskraften till 2050 utan inkludering

Bild: Pixabay

EU pekar ut kvinnor, äldre, migranter och personer med funktionsnedsättning som nyckeln för att minska arbetskraftsbristen. Utan deras deltagande riskerar EU att förlora 18 miljoner arbetstagare fram till 2050.

Enligt EU-kommissionens rapport Sysselsättning och social utveckling i Europa 2025 står omkring 51 miljoner människor i arbetsför ålder utanför arbetsmarknaden. De flesta är kvinnor, personer i åldern 55–64 år, migranter och personer med funktionsnedsättning. Att underlätta deras tillträde skulle både stärka den sociala

sammanhållningen och bidra till att nå EU:s sysselsättningsmål på 78 % till 2030.

Rapporten visar bland annat:

- **Kvinnor:** 32 miljoner står utanför arbetskraften, ofta på grund av omsorgsansvar. Bättre barnomsorg kan öka sysselsättningen och

BNP.

- **Äldre:** Nästan 20 miljoner i åldern 55–64 år saknas i arbetskraften. Flexibla pensioner och arbetsvillkor kan hålla fler kvar längre.
- **Migranter:** 7 miljoner står utanför arbetsmarknaden. Språkutbildning, erkännande av kvalifikationer och enklare tillstånd kan öka integrationen.
- **Personer med funktionsnedsättning:** Endast 56 % arbetar, jämfört med 84 % utan funktionsnedsättning. Tillgänglighet och antidiskriminering är avgörande.

Under 2024 ökade sysselsättningen i EU med 1,8 miljoner jobb, och arbetslösheten sjönk till 5,9 % – en historiskt låg nivå. Men utan bredare inkludering riskerar arbetskraftsbristen att förvärras.

För Öresundsregionen, där bristen på vårdpersonal och tekniker redan är akut, är rapportens slutsatser särskilt relevanta.

“Genom att undanröja hinder och främja inkludering kan vi både möta arbetskraftsbristen och bygga ett mer rättvist samhälle, säger Roxana Minzatu, EU-kommissionens vice ordförande för sociala rättigheter.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: EU-kommissionen,
ESDE-rapporten 2025

Rättsakten om digitala tjänster: Hålla oss säkra online

Lagen om digitala tjänster (DSA) gäller alla stora digitala plattformar – från sociala medier som TikTok, Instagram och X till marknadsplatser som Shein, Booking.com och AliExpress. Syftet är att skapa ett tryggare digitalt rum där användarnas grundläggande rättigheter skyddas.

Vad innebär lagen för dig?

- **Kontroll:** Plattformar måste förklara varför ditt innehåll eller konto tas bort, och du har rätt att överklaga.

- **Anmälan av olagligt innehåll:** Enkla verktyg gör det möjligt att rapportera varor, tjänster eller material som bryter mot lagen.

- **Flödesalternativ:** Du kan välja bort algoritmstyrda flöden och i stället se innehåll i kronologisk ordning.

- **Transparens:** Annonser måste märkas tydligt och får inte baseras på känsliga uppgifter som religion eller sexuell läggning. Ingen riktad reklam får visas för barn.

- **Inga mörka mönster:** Vilselärande design som ”stora ja-knappar” och dolda alternativ

är förbjudna.

- **Känn din handlare:**

Marknadsplatser måste visa tydlig information om säljarna.

Så övervakas reglerna

Sedan augusti 2023 omfattas de största plattformarna, och från februari 2024 gäller lagen alla onlinetjänster i EU (utom små och mikro-företag). Nationella myndigheter, så kallade samordnare för digitala tjänster, kontrollerar efterlevnaden i varje medlemsland. EU-kommissionen granskar de allra största plattformarna.

Pågående granskningar

EU har redan inlett flera utredningar:

- **TikTok:** Drog tillbaka sitt belö-

Bild: Pixabay

ningsprogram efter granskning av dess beroendeframkallande design.

- **AliExpress:** Utreddes för bristande kontroll av olagliga produkter, men har lovat förbättringar.

- **Temu:** Misstänks bryta mot regler om riskbedömning, reklam och beroendeframkallande funktioner.

- **Facebook & Instagram:**

Granskas för att inte skydda minderåriga mot beroendeframkallande algoritmer.

Konsekvenser

Plattformar som inte följer reglerna riskerar böter på upp till 6 % av sin globala årsomsättning. Kommissionen betonar att målet är ett säkrare, mer transparent och rättvist internet för alla EU-medborgare.

Info Express-redaktionen
Källa: EU-kommissionen,

HÖSTBONUS

Kompleta vinterhjul och dragkrok på köpet

SUBARU

CITY MOTOR

MALMÖ | www.citymotor.se
Jägershillgatan 6, 040-42 06 02,
Mån-Fre 09-18, Lör 11-15

Vi är Malmös nya Subaruåterförsäljare

Subaru Forester med Adventure-paket fr. 399.900 kr

Spara 36.000 kr med vår höstbonus*
Just nu får du kompletta vinterhjul och dragkrok på köpet när du köper en ny Subaru Forester.

Bränsleförbrukning 8,1 l/100 km, CO₂-utsläpp 183 g/km (WLTP). Bilen på bilden är extrautrustad. *Erbjudandet avser odubbade eller dubbade vinterdäck från Kumho på aluminiumfälg och fast monterad dragkrok. Monteringen ingår. Gäller t.o.m. 31 oktober 2025 och går ej att kombinera med andra erbjudande, rabatter eller avtal. **Eller vid 1500, 3000 och 4500 mil.

3 ÅRS FRI SERVICE**

HELT NYA MAZDA6e

FRÅN 499 500 KR
Just nu fri uppgradering till Takumiplus!
Värde 22.500kr

Nya elektriska Mazda6e har inspirerats av japansk estetik och dess eleganta silhuett förstärks av den omsorgsfullt utformade interiören, vilket resulterar i en kvalitet som du kan se, röra och känna. Du kan välja mellan två olika batterier: standardbatteriet på 68,8 kWh ger en räckvidd på upp till 479 km och kan snabbaddas 10-80% på under 25 minuter, medan 80 kWh-batteriet ger längre räckvidd som gör att du kan köra upp till 552 km. Gäller t.o.m. 2025-10-31.

Enligt EU-förordning: bl. körn.: 16,5-16,6 kWh/100 km, CO₂-utsläpp 0 g/100 km. Bilen på bilden kan vara extrautrustad. Tioårsgarantin innefattar: 3 års fabriksgaranti samt 7 års förlängd garanti. Se fullständiga villkor på mazda.se.

Mazda Center Svedala
Industrigatan 3, tel: 040-40 20 10
Måndag - Fredag: 9.30-18.00
Lördag: Stängt Söndag: 11.00-15.00
www.mazdacenter.nu

CITY MOTOR

City Motor Malmö
Jägershillgatan 6, Tel: 040-42 06 02
Måndag - Fredag: 9.30-18.00
Lördag: 11.00-15.00 Söndag: Stängt
www.citymotor.se

Att låna kostar pengar!

Om du inte kan betala tillbaka skulden i tid riskerar du en betalningsanmärkning. Det kan leda till svårigheter att få hyra bostad, teckna abonnemang och få nya lån. För stöd, vänd dig till budget- och skuldrådgivningen i din kommun. Kontaktpuppgifter finns på konsumentverket.se.

EU skärper reglerna mot dold politisk reklam

Från och med oktober 2025 träder nya EU-regler i kraft för politisk annonsering. Målet är att öka insynen i vem som betalar för politisk reklam – både online och offline – och att minska risken för otillbörlig påverkan inför val.

Bild: Pixabay

De nya reglerna är en del av EU:s bredare arbete för att skydda demokratin i den digitala tidsåldern. All betald politisk reklam måste nu tydligt märkas som sådan och innehålla uppgifter om vem som finansierat den, vilket val eller vilken folkomröstning den gäller, hur mycket som betalats och om riktad annonsering har använts.

Särskilt fokus ligger på digitala plattformar. För politisk reklam på nätet blir det obligatoriskt att ange vem som står bakom kampanjen och varför just vissa personer har fått se den.

Riktad annonsering får endast användas under strikta villkor. Personuppgifter får behandlas enbart med uttryckligt samtycke, och känsliga data – såsom poli-

tiska åsikter, etniskt ursprung eller religiös tillhörighet – får inte användas för att profilera väljare.

För att motverka yttre påverkan förbjuds dessutom finansiering av politisk reklam från aktörer utanför EU under tre månader före ett val eller en folkomröstning i ett medlemsland.

Reglerna gäller inte enskilda personers åsiktsyttringar eller redaktionellt innehåll i medier. EU-kommissionen har även tagit fram praktiska riktlinjer för hur plattformar, annonsörer och publicister ska följa de nya bestämmelserna.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Europeiska kommissionen

EES – nytt gränssystem för resenärer utanför EU

EU inför ett nytt digitalt in- och utresesystem, EES, som ska registrera alla in- och utpasseringar för medborgare från länder utanför EU och Schengen. Syftet är att ersätta pass-stämplor med biometrisk kontroll och göra gränsövergångarna både snabbare och säkrare.

Från och med den 12 oktober 2025 har Entry/Exit System (EES) börjat införas stegvis vid Schengenområdets yttre gränser. Systemet väntas vara i full drift senast den 10 april 2026.

Det nya systemet registrerar automatiskt tid och plats för in- och utresa, passuppgifter samt ansiktsbild och fingeravtryck. Vid den första inresan för en resenär från ett land utanför EU eller Schengen samlas biometriska data in, som sedan används vid framtida gränskontroller.

EES gäller för medborgare från så kallade tredje land som reser

till Schengenområdet för kortare vistelser – vanligtvis upp till 90 dagar under en 180-dagarsperiod. Personer med uppehållstillstånd, långvariga visum eller EU-uppehållskort omfattas inte. Barn under 12 år undantas från fingeravtryck men får sin ansiktsbild registrerad.

Systemet omfattar även icke-EU-länder som **Norge, Island och Schweiz**, eftersom dessa ingår i Schengenområdet. **Storbritannien** står utanför Schengen, men brittiska medborgare omfattas ändå av EES vid inresa till Schengenländer – exempelvis genom Eurotunneln,

Bild: Larsson Q

hamnen i Dover eller på större flygplatser.

Syftet med EES är att förenkla kontrollen av korttidsresor, minska antalet överskridna vistelser och stärka säkerheten inom Schengenområdet. Systemet ersätter dagens manuella stämplat i passet, som ofta har lett till misstag och förseningar.

Myndigheterna varnar dock för längre köer under de första månaderna, särskilt vid större flygplatser och gränsövergångar, eftersom alla resenärer måste registreras första gången. Därefter ska processen gå betydligt snabbare vid återkommande resor.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Europeiska kommissionen

SPAPAKET

FÖR DIN ROBOTGRÄSKLIPPARE

Komplett serviceverkstad för robotgräsklippare, trädgårdsmaskiner, cyklar (även el-cyklar) med mera – utfört med fingertoppskänsla och alltid med ett glatt leende. 😊

Försäljning av Husqvarna, Stiga, Gardena, Wolf Garten, Skeppshult, Merida, med flera märken.

Gelwel

Uthyrning • Cyklar • Trädgårdsmaskiner
Tel. 0413-220 35 • Höör • Vellinge

Bara drygt 10 minuter från Näset och Skanör Falsterbo!

Passa på!
10% RABATT
PÅ FÖRVARINGEN NÄR DU BOKAR SERVICE AV DIN ROBOTGRÄSKLIPPARE.

Kampanjen gäller t.o.m. den 30/10-25. Kan ej kombineras med andra erbjudanden/rabatter.

Nya Gelwel AB • Spikgatan 2 • Vellinge • Transportvägen 6 • Höör • 0413-220 35 • vellinge@gelwel.se • gelwel.se

Nu är Mumsavdraget äntligen tillbaka!

**RABATT
MOTSVARANDE
MOMSEN**

GÄLLER KÖK, BAD OCH FÖRVARING

PRIS PÅ DETTA KÖK

ORD. PRIS	125.000,-
MUMS-AVDRAG	-25.000,-
KAMPANJPRIS	100.000,-

Ballingslöv® / SVÅGERTORP
DRAKAGATAN 2, 040-37 78 90

Kan vi lita på ChatGPT?

Image by Peter Olexa from Pixabay

Googlande leder till källor vi kan granska. Språkmodeller ger svar utan transparens. Olof Sundin, professor i biblioteks- och informationsvetenskap, varnar för en AI-varld där källorna försvinner och källkritiken urholkas – allt för att vi ska få snabba svar.

Olof Sundin benar ut och visar på risker som är förenade med att använda generativ AI som sökverktyg.

– Det vi ser är ett paradigmskifte i hur vi traditionellt söker, värderar och förstår information.

Traditionellt kunskapssökande, som att googla, leder oss till källor som vi kan värdera. Vi ser författare och publikation och kan bedöma trovärdigheten. Men i språkmodeller som Chat GPT får du ett svar, men källorna blir mer osynliga och ibland helt frånvarande.

– Svaret är baserat på sannolikhetsberäkningar av de ord du är intresserad av, inte på verifierbara uppgifter. De här språkmodellerna gissar vilka ord som sannolikt kommer härnäst, säger Olof Sundin.

Källkritikens återvändsgränd Utan källor försvinner transparensen och ansvaret för att värdera svaret hamnar på användaren.

– Det är väldigt svårt att värdera kunskap utan källor om du inte

kan ämnet, eftersom det är ett källkritiskt uppdrag, säger Olof Sundin.

Han beskriver det som ett brott mot traditionen om vem som ska kunna värdera, vem som tar ansvar för kunskapen.

För att bli mer transparent har vissa AI-system börjat använda RAG (Retrieval Augmented Generation), i vilken språkmodellen sammanfattar information från faktiska källor.

– Men studier från till exempel Pew Research Institute visar att användarna är mindre benägna att följa länkarna än tidigare. Färre klick på ursprungliga källor, som bloggar, tidningar och Wikipedia, hotar det digitala kunskapsekosystemet.

Om vi slutar klicka på länkarna minskar trafiken till källorna. Det blir svårare att finansiera kvalitetsjournalistik och expertinnehåll:

– Utan klick på förstörs en del av ekosystemet, säger Olof Sundin.

Vi söker efter svar – inte källor

Människor tenderar att ställa komplexa frågor till de stora språkmodellerna, som svarar auktoritativt och med en övertygande ton. Det gör det lätt att tro på svaret.

– Det har troligen alltid varit så att vi ofta söker efter svar och inte källor. Men när vi får enbart svar och inga källor blir vi sämre på källkritik och mer beroende av systemen, säger Olof Sundin.

Hur systemen tränas och modereras kan göra dem sårbara för påverkan. GROK, Elon Musks språkmodell, som vid ett tillfälle under sommaren började ge pronazistiska svar är ett exempel på hur en modell börjat ge märkliga svar.

– Då ser man hur lätt svaren kan påverkas. Vem bestämmer hur språkmodellerna tränas, på vad för texter och med vilket syfte? säger Olof Sundin. Det skulle till exempel gå att träna en AI modell till att bli vaccinskeptisk.

Olof Sundin intresserar sig för hur synen på expertis förändras när vi möter så kallad syntetisk AI-expertis, det vill säga

AI-system som låter kunniga, men som inte har mänsklig erfarenhet eller ansvar.

– Människor säger ofta att de bara litar på AI när det gäller enkla frågor. Men forskning visar att de i vardagen faktiskt litar mer på AI än vad de tror, säger Olof Sundin.

Men samtidigt kan generativ AI ibland ge felaktiga svar och på så sätt skada tilliten till kunskap i samhället. Det uppstår en osäkerhet och man vet inte längre varför man får det svar man får och vad som är sant.

– När tilliten urholkas finns en risk att man börjar misstro allt och då kan man resonera som så att man lika gärna kan tro på vad man vill, säger Olof Sundin.

Olof Sundin ser en stor fara för två nödvändiga förutsättningar för att kunna utöva sina demokratiska rättigheter – källkritiskt tänkande och förmågan att värdera olika röster.

– När flödet av kunskap och information blir mindre transparent – att vi inte förstår varför vi möter det vi möter online – riskerar vi att tappa den förmågan. Detta är en fråga vi måste ta på allvar – innan vi låter våra ”digitala vänner” ta över helt.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Lunds universitet - Olof Sundin

”Kassa arbetsförhållanden – men inget att gnälla över”

Forskning från Lunds universitet visar att gymnasieungdomar accepterar dåliga arbetsvillkor – utan att klaga

Dåliga arbetstider, låg lön och få raster. För många gymnasieungdomar är deltidsjobbet den första kontakten med arbetslivet – och en snabbkurs i vad vuxenvärlden faktiskt kräver.

En ny studie från Lunds universitet visar att unga ofta accepterar svåra arbetsförhållanden utan att protestera, trots att de är medvetna om orättvisorna.

”Man vill inte verka besvärlig”

Sociologen Anna Kallos vid Sociologiska institutionen har intervjuat gymnasieelever mellan 16 och 19 år som arbetar vid sidan av studierna – i butik, café, restaurang eller lager. Många berättar om stress, obetalda raster och arbetsuppgifter som inte motsvarar deras anställ-

ningsavtal. Ändå klagar de sällan.

”Unga arbetstagare vill gärna visa att de är duktiga och pålitliga. De vill inte framstå som besvärliga eller otacksamma, särskilt inte i början av arbetslivet,” säger Anna Kallos.

Forskaren menar att tystnaden inte handlar om ointresse, utan snarare om rädsla för att förlora jobbet – eller för att inte bli kallad tillbaka nästa gång.

Ett första steg in i vuxenvärlden

För de flesta handlar deltidsjobbet inte bara om pengar, utan också om självständighet och erfarenhet. Många ser arbetet som ett nödvändigt steg in i vuxenvärlden, där man förväntas ta ansvar, vara flexibel och visa lojalitet.

Men Kallos menar att det också

skapar en kultur där unga snabbt lär sig att ”bita ihop” i stället för att kräva rättvisa villkor.

”De som jobbar extra under gymnasiet blir ofta framtidens fasta arbetskraft. Om man redan från början vänjer sig vid att inte ifrågasätta, riskerar man att ta med sig den inställningen längre fram i arbetslivet,” säger hon.

”Att bita ihop” – en generationsfråga?

Forskarna menar att fenomenet inte bara handlar om okunskap om rättigheter, utan också om kulturella normer. I en tid där individualism och självförsörjning värderas högt ser många unga dåliga villkor som något de måste tåla – inte något att kämpa emot.

”Flera av ungdomarna säger: ‘Det är bara så här det är’. De upplever att arbetslivet är tufft och att man inte har så mycket att säga till om,” berättar Anna Kallos.

Viktigt för framtidens arbetsmiljö

Studien understryker vikten av

att arbetsgivare, skolor och fackförbund tar ett gemensamt ansvar för att utbilda unga om deras rättigheter på arbetsmarknaden. Kallos hoppas att resultaten kan bidra till en större diskussion om unga arbetares ställning i samhället.

”Om vi vill ha ett hållbart arbetsliv, måste vi också lyssna på de yngsta rösterna – inte bara de mest erfarna,” säger hon.

Det handlar inte bara om unga på deltidsjobb – utan om vilken arbetskultur de kommer att ärva.

Om studien

- Studien är en del av forskningsprojektet ”Unga arbetare och arbetslivets socialisering” vid Lunds universitet, Sociologiska institutionen.
- Intervjuerna genomfördes med gymnasieelever i södra Sverige mellan 2023 och 2024.
- Projektet finansieras av Vetenskapsrådet och leds av Anna Kallos.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se

Källa: Lunds universitet – Kassa arbetsförhållanden – men inget att gnälla över

Elda tryggar både form och funktion.

Spartherm Premium A-3RL-80h

Säkra installationen innan vintern med 50 % ROT-avdrag.

Contura 996 Style Fr. 38 900 kr

Contura 510 Style Fr. 23 900 kr

RAIS 600 Fr. 44 900 kr

Gabriel Kungsholm Fr. 94 710 kr

Contura SPARA 2000kr ÅRETS KAMIN 2025

Eldabutiken Vellinge

Välkommen till Falsterbovägen 179

Öppet: mån–tors 10–18, fre 10–16, lör 10–13, sön stängt

Dödsfall i värmeböljor går att förutspå

Bild av Gerd Altmann från Pixabay

Över 100 000 personer beräknats ha dött till följd av extremvärme under somrarna 2022 och 2023 i Europa. En ny studie visar att det går att ställa träffsäkra prognoser över värmerelaterad dödlighet ungefär en vecka i förväg. Prognoserna kan användas för att skydda sårbara grupper.

Höga temperaturer kan orsaka allvarliga hälsoproblem och till och med dödsfall, särskilt för äldre och personer med underliggande sjukdomar. De extremt varma somrarna 2022 och 2023 uppskattas ha orsakat 60 000 respektive 50 000 värmerelaterade dödsfall i Europa. För att skydda människor behövs mer pålitliga prognoser och effektiva varningssystem.

En ny studie visar att det går att förutspå värmerelaterade dödsfall i Europa. Forskarna utvecklade först själva prognos-systemet och testade därefter hur väl det fungerade.

– Vi testade det på Europas extremt varma somrar 2022 och 2023 och kunde då ställa prognoser ungefär en vecka i förväg. Tidigare har varningssystemen i stort sett bara baserats på temperaturer. Vårt prognosystem tar hänsyn både till meteorologiska data och hälsostatistik, vilket gör att vi på ett mer träffsäkert sätt kan förutsäga hur hetta kan påverka dödsfall, säger Emma Holmberg som är studiens försteförfattare.

Baserat på hälsodata från hela Europa

Forskarna uppskattade dödligheten genom att utveckla en statistisk modell baserad på

temperatur- och dödlighetsdata från hela Europa. För varje distrikt som ingick i studien beräknades sambandet mellan temperatur och dödlighet, vilket gjorde det möjligt att ta hänsyn till regionala skillnader i klimat och befolkningens sårbarhet för värme. Därefter kombinerades den statistiska modellen med temperaturprognoser, vilket gjorde det möjligt för forskarna att förutse värmerelaterad dödlighet.

Hög träffsäkerhet både vid måttlig och hög temperatur
I de flesta länderna fungerade prognoserna mycket bra när forskarna förutspådde dödlighet vid måttliga sommartemperaturer. Detta temperaturintervall ligger nära den så kallade ”minimala dödlighetstemperaturen” – den nivå där kroppen utsätts för minst påfrestning från värme.

– Det är enklare att göra förutsägelser vid måttliga temperaturer.

Vid omkring 20 grader i Väst-europa har små variationer i temperaturen liten betydelse för dödligheten, vilket gör att även mindre fel i prognoserna inte påverkar våra dödlighetsprognoser nämnvärt, säger Emma Holmberg.

Något som förvånade forskarna var att prognoserna var träffsäkra även i de allra varmaste regionerna, som till exempel på Iberiska halvön under rekord-sommaren 2022.

– Utan en prognos är genomsnittet från tidigare år bästa sättet att uppskatta värme. Somrarna 2022 och 2023 var dock exceptionellt varma, och därför gav prognoserna en betydligt bättre träffsäkerhet än genomsnittet från tidigare år.

Beredskap kan skydda sårbara grupper

På grund av klimatförändringarna kommer somrar som 2022 bli allt mer vanliga. I områden med hög värmerelaterad dödlighet kan prognoser vara avgörande för att kunna förvarna och sätta in nödvändiga insatser i tid.

– Genom att inkludera värmerelaterad dödlighet i värmevarningarna kan myndigheter fokusera resurser där de behövs och rikta in sig på äldre, sjuka eller andra sårbara grupper, säger Emma Holmberg.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
W: www.infoexpress.se
Källa: Uppsala universitet - Emma Holmberg,

Forskare varnar: Framtidens orkaner blir både starkare och våtare

Varmare hav ger tropiska orkaner mer energi. Enligt nya analyser från NOAA och NASA kan orkaners maximala vindstyrka öka med upp till omkring tio procent under de kommande decennierna – samtidigt som skyfallen blir kraftigare och stormarna snabbintensifieras oftare.

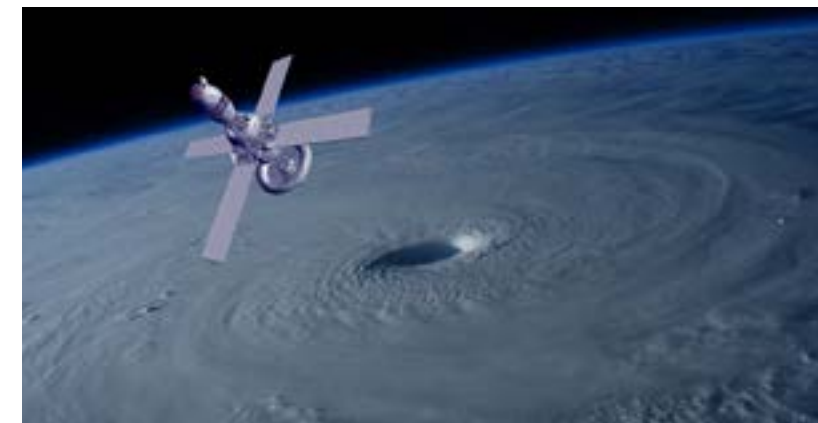

Bild: Pixabay

Forskare vid NOAA:s Geophysical Fluid Dynamics Laboratory bedömer att en global uppvärmning på cirka två grader kan höja orkaners toppvindar med ungefär 1–10 %. Bedömningen stöds av observationer och modellering som kopplar varmare hav till mer tillgänglig energi för stormsystemen.

Liknande slutsatser dras inom NASA Earth Science Division: högre havstemperaturer laddar atmosfären med mer fukt, vilket ger intensivare nederbörd och fler fall av snabb intensifiering – när en storm går från måttlig till mycket stark på kort tid.

Under 2025 års säsong har forskarnätverket World Weather

Attribution (WWA) analyserat flera kraftiga cykloner. I preliminära rapporter tillskrivs den globala uppvärmningen bland annat en förstärkning av orkanen Helene med omkring elva procent och ovanligt stora regnmängder i samband med Milton. Dessa händelser ligger i linje med de mönster som NOAA och NASA förutser.

Det totala antalet tropiska orkaner har inte ökat markant, enligt NOAA, men fler stormar när nu sin toppstyrka snabbare och ofta närmare land. Konsekvensen blir större risk för skador längs kuster i Karibien, Nordamerika och delar av Asien – och liknande mekanismer med varmare hav

och fuktigare luft påverkar redan kraftiga oväder även i Europa.

Laurentiu Mihai - Info Express
E: hello@infoexpress.se

Källor:
NOAA – Global Warming and Hurricanes (GFDL) – <https://www.gfdl.noaa.gov/global-warming-and-hurricanes/>
NASA Earth Science – Hurricanes in a Changing Climate – <https://science.nasa.gov/earth/climate-change/a-force-of-nature-hurricanes-in-a-changing-climate/>
World Weather Attribution – <https://www.worldweatherattribution.org/>
Associated Press (sammanställning/analys om Milton) – <https://apnews.com/article/aai1c971c228feb9da6f36fb9cc46ee81>

I korthet: Klimatets effekt på tropiska orkaner

- Havstemperaturen har stigit med drygt 1 °C sedan 1970-talet.
- Maxvindar kan öka med upp till ~10 % i vissa scenarier.
- Mer nederbörd och snabbare intensifiering förväntas.
- Ökad översvämningssrisk i kustnära områden.

VAXKASSETTER.SE

HUDVÅRD OCH VAXPRODUKER TILLVERKADE I EU

PASSA PÅ!

REA 50%

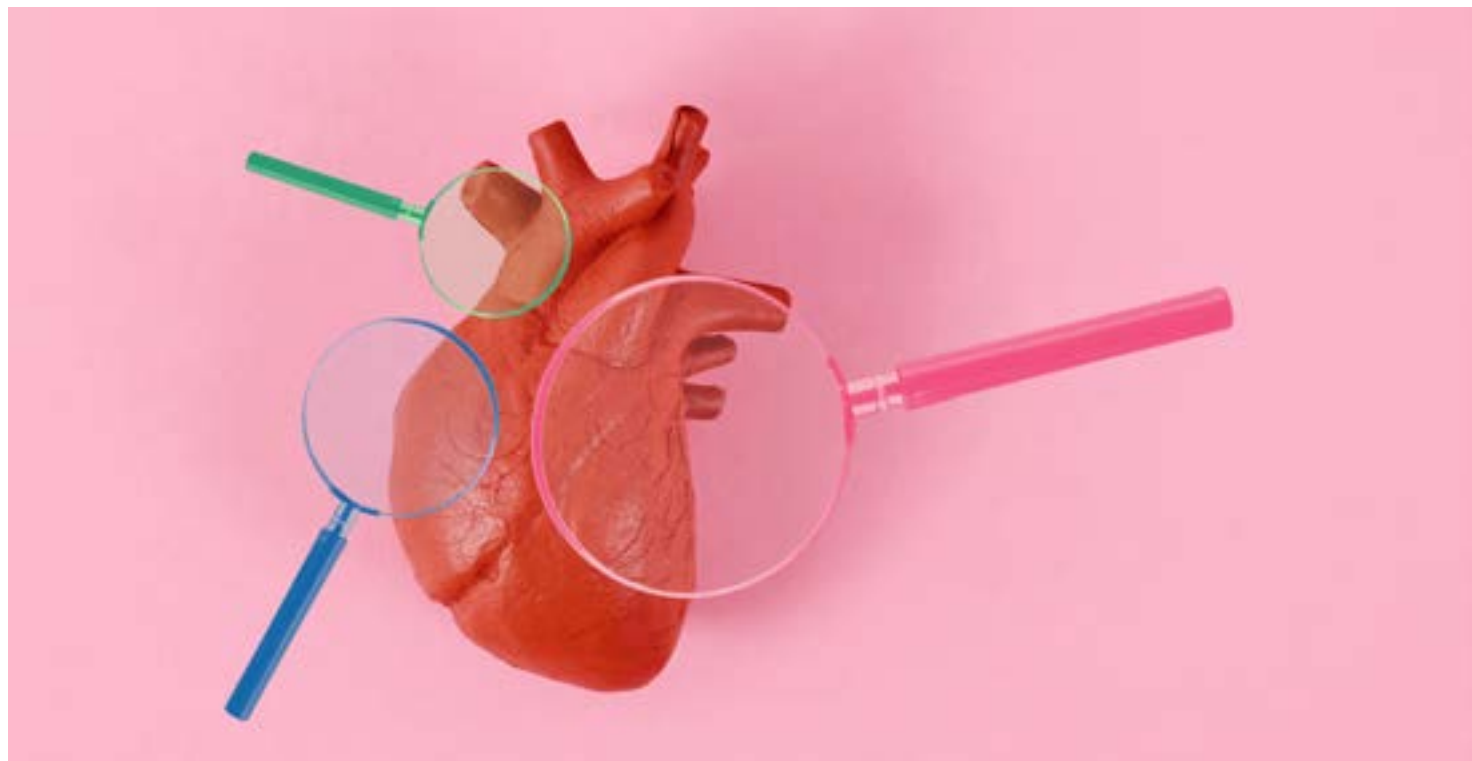
KONTAKT
E: SUPPORT@VAXKASSETTER.SE
W: WWW.VAXKASSETTER.SE

Konstgalleri GUSTUS

Adress: Hedmanska gården, Lilla torg 9, 211 34 Malmö, Sverige

E-postadress: christofgustus@gmail.com
Telefonnummer: +46 707 28 99 68
WWW.gustus.dk/sv/

Med en ny metod kan forskare undersöka orsakerna till hjärtsjukdomar

”I dag behandlar vi bara i begränsad utsträckning de bakomliggande orsakerna till hjärt- och kärlsjukdomar. För att kunna utveckla mer målinriktade behandlingar behöver vi en djupare förståelse för vad som driver sjukdomarna,” säger forskaren bakom den nya studien.

Illustration: William Brøns Petersen / Köpenhamns Universitet

PROTEOMIK – Forskare vid Köpenhamns universitet har utvecklat en banbrytande metod som gör det möjligt att analysera tusentals proteiner i hjärtvävnad. Den ger helt ny insikt i vad som kännetecknar hjärtsjukdomar – och kan bana väg för mer målinriktad behandling.

Varje år drabbas över **65 000** danskar av hjärt-kärlsjukdomar – sjukdomar som tar livet av **var femte dansk**. Trots framsteg inom diagnostik saknas fortfarande grundläggande kunskap om vad som driver utvecklingen av hjärtsjukdomar. Ofta upptäcks de först när tydliga förändringar i hjärtats struktur eller funktion redan har skett. Forskning visar dock att processerna startar långt tidigare – på molekylnivå.

I en ny studie från **Köpenhamns universitet** har forskare utvecklat en metod som gör det möjligt att analysera hjärtats proteiner och därigenom identifiera molekyllära mönster som kännetecknar hjärtsjukdomar.

Molekyllär kartläggning av hjärtat

”Med den här metoden kan vi skapa en molekyllär karta över vad som kännetecknar hjärtsjukdomar. Vi kan se vad som driver sjukdomen på molekyllär nivå,” säger **professor Alicia Lundby** vid **Biomedicinska institutet**

på Köpenhamns universitet, huvudförfattare till studien som nyligen publicerats i tidskriften Nature Cardiovascular Research. ”Vi vet faktiskt förvånansvärt lite om vad som orsakar och driver hjärtsjukdomar på molekyllär nivå. Men med den här metoden kan vi nu undersöka sjukdomar där vi tidigare saknat kunskap om de bakomliggande mekanismerna,” tillägger Alicia Lundby.

Ultratunna snitt av hjärtmuskul

I studien kartlägger forskarna den ärftliga hjärtsjukdomen **arytmogen högerkammars-kardiomyopati (ARVC)**. För att förstå sjukdomens molekyllära orsaker analyserades vävnadsprover – biopsier – från hjärtpatienter, insamlade i samband med diagnostik på sjukhus.

Proverna snittades först i ultratunna skivor – cirka en **hundradels millimeter** – och genomgick sedan **proteomanalys**. Analysen gör det möjligt att mäta upp till 10 000 olika protei-

ner i ett enda vävnadsprov och ger därmed en betydligt mer detaljerad bild av sjukdomens biologiska grund än tidigare metoder.

Även om proteomik är etablerad inom forskningen har det varit svårt att tillämpa den på diagnostiskt insamlad hjärtvävnad, då hanteringen av biopsierna tidigare begränsat möjligheten till proteomiska analyser. Den barriären har nu övervunnits – vilket öppnar för att använda redan insamlade biopsier för ny kunskap om hjärtsjukdomar.

Ett nytt verktyg för framtidens behandling

Forskarna menar att metoden kan användas för att bättre förstå många andra hjärtsjukdomar och deras orsaker.

”I dag behandlar vi bara i begränsad utsträckning de bakomliggande orsakerna till hjärt- och kärlsjukdomar. För att kunna utveckla mer målinriktade behandlingar behöver vi en djupare förståelse för vad som driver sjukdomarna,” säger Alicia Lundby och fortsätter: ”Hjärtsvikt kan till exempel bero på fibros, inflammation eller förändrad mitokondriefunktion i hjärtmuskeln. Diagnosen är densamma – hjärtsvikt – men de molekyllära orsakerna kan skilja sig åt och kräver därför i idealfallet olika behandlingsstrategier.”

”I dag behandlar vi bara i begränsad utsträckning de bakomliggande orsakerna till hjärt- och kärlsjukdomar.”
— Professor Alicia Lundby, Biomedicinska institutet, Köpenhamns universitet

Nästa steg är att kartlägga ett bredare spektrum av hjärtsjukdomar och identifiera deras molekyllära kännetecken. Målet är att lägga grunden för mer precisionsinriktad behandling av hjärtpatienter.

”Vi hoppas att våra resultat kan visa vilka delar av proteinlandskapet som är felreglerade och driver hjärtsjukdom. När vi har den kunskapen kan vi undersöka om befintliga läkemedel kan användas mer målinriktat – eller använda kartläggningen som grund för att utveckla nya behandlingar,” säger Alicia Lundby.

Hjärtsjukdomar i siffror

- Cirka 672 000 danskar lever i dag med en hjärt-kärlsjukdom.
- Varje år drabbas omkring 65 600 danskar.
- Var femte dansk dör av en hjärt-kärlsjukdom – cirka 12 100 dödsfall per år.
- Antalet dödsfall har mer än halverats sedan 1995.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Köpenhamns Universitet

Rörelse i naturen ger mest hälsa och energi

En ny studie från Köpenhamns universitet visar att fysisk aktivitet i naturmiljö ger större hälsoeffekter än motsvarande träning i stadsmiljö eller på gym. Försökspersoner som promenerade i naturen upplevde både lägre stressnivåer och starkare välbefinnande – och deras kroppar återhämtade sig snabbare efter aktiviteten.

Studien – tre miljöer, samma rörelse

Forskare vid Köpenhamns universitet och universitetet i Verona lät 25 unga män gå en timme i tre olika miljöer: i naturen, i staden och inomhus på gym. Tempot var detsamma – cirka sex kilometer i timmen – men resultaten skilde sig tydligt åt.

Efter promenaderna i naturen sjönk stresshormonet kortisol mest. Deltagarna rapporterade också större glädje, mer energi och färre negativa känslor som oro och irritation. Mätningarna av pulsvariation (HRV), som visar kroppens åter-

hämtningsförmåga, var 20–30 % högre i naturen än inomhus.

Forskarna konstaterar att miljön i sig påverkar både kropp och sinne: naturen stimulerar återhämtning, lugn och motivation att fortsätta röra sig.

Betydelse för Öresundsregionen

I Öresundsregionen, där stad och natur ligger tätt intill varandra, visar resultaten hur värdefulla gröna områden är för folkhälsan. Parker, strandpromenader och naturområden kan bidra till att minska stress och öka livskvaliteten – särskilt i täta stadsmiljöer.

Bild av Mircea Iancu från Pixabay

Att skapa fler möjligheter till fysisk aktivitet i naturen kan därför vara ett enkelt men kraftfullt sätt för kommuner och regioner att stärka både den fysiska och psykiska hälsan hos invånarna.

Kort fakta: Studien i siffror

- 25 deltagare – unga män i 20-årsåldern deltog i studien.
- 3 miljöer – natur, stad och inomhusgym.
- 1 timmes promenad – samma tempo i alla miljöer (ca 6 km/h).
- 20–30 % högre HRV – bättre

återhämtning i naturmiljö.

- Lägst stressnivåer – kortisol sjönk mest efter naturpromenader.
- Störst motivation – deltagarna ville röra sig igen efter vistelse i naturen.

Studien genomfördes av Köpenhamns universitet i samarbete med universitetet i Verona, september 2025.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Københavns universitet

SPECIALBUTIKEN FÖR HUND & KATT

mammut

KARHÖGSTORG i LUND • TEL 046-211 21 22

hej@mammut.nu www.mammut.nu

Även reparation av elscooter

Vi erbjuder gräsklipparservice

CYKELSERVICE
(översyn inkl service)
nu endast
249 kr
vid uppvisande av denna annons gäller året ut

Vi erbjuder även knivslipning!

J & C Lindelöfs
CYKEL & KNIVsliperi

Bicycle + Doctor

Adress: Traktorgränden 3, Lund, bakom "stora Coop"
Mobil: 073-687 22 02
E-post: lundinscykel@live.se
Öppet alla dagar

24-timmars service

Stärker kroppens första försvar mot influensa

Forskning vid Göteborgs universitet ger ny kunskap om immunförsvaret i luftvägarna

Varje vinter drabbas miljontals människor av influensa – trots vacciner och immunförsvaret. Men vad händer egentligen i kroppens första försvarslinje, där viruset möter oss allra först?

Ny forskning från Göteborgs universitet visar hur immunminnet i luftvägarna fungerar – och hur det kan förstärkas för att bättre stå emot nya virusvarianter.

Immunitet som glöms bort
Ledaren för forskningen, **Davide Angeletti**, förklarar att kroppen snabbt glömmet sina immunologiska minnen – särskilt där viruset först träffar oss, i näsa och hals. "Vi vet att immunminnet i blodet kan vara mycket långlivat, men i luftvägarna försvinner det be-

tydligt snabbare," säger Davide Angeletti, docent i immunologi vid Göteborgs universitet. "Det betyder att vi kan bli infekterade flera gånger, även av virus som liknar dem vi tidigare har haft."

Detta beror på att de så kallade minnes-B-cellerna – som känner igen virus och startar antikroppssvaret – är svårare att aktivera på nytt i slemhinnan än i blodet.

Forskning på kroppens främsta försvarslinje
Angeletti och hans forskargrupp studerar hur immunförsvaret i de övre luftvägarna skiljer sig från det systemiska immunförsvaret i blodet. Målet är att förstå varför de lokala minnescellerna inte ger ett långvarigt skydd – och hur de kan stimuleras mer effektivt.

"Om vi kan hitta sätt att förlänga immunminnet lokalt i luftvägarna, kan vi få ett mycket starkare skydd mot influensa och andra

luftvägsvirus," förklarar han. De senaste resultaten väcker hopp om mer långvarigt skydd – men forskningen befinner sig fortfarande i ett tidigt skede. På sikt kan upptäckterna bana väg för nya **nasala vacciner** eller behandlingar som stärker immunförsvaret direkt där infektionen börjar.

Stöd från SSMF för ny forskning
För att fördjupa denna forskning har Davide Angeletti nyligen beviljats ett anslag från Svenska Sällskapet för Medicinsk Forskning (SSMF). Med stödet ska hans grupp kunna kartlägga hur immunförsvarets minnesceller förändras över tid i luftvägarna – en viktig pusselbit i kampen mot återkommande virusinfektioner.

"Det här stödet ger oss möjligheten att följa hur immunminnet utvecklas efter infektion och vaccination, och hur vi kan påverka det," säger han.

Mot framtidens influensaskydd
Influensa orsakar varje år hundratusentals sjukhusinläggningar världen över. Angeletti hoppas att forskningen kan bidra till nästa generations vacciner – inte bara mot influensa, utan också mot andra luftvägsvirus som SARS-CoV-2.

"Ju bättre vi förstår kroppens första försvar, desto bättre kan vi förbereda oss inför framtida pandemier," säger Davide Angeletti.

Forskningen kan bli ett steg mot vacciner som inte bara skyddar oss – utan stoppar viruset redan vid dörren.

Om forskningen
• Forskningsledare: Davide Angeletti, docent i immunologi vid Göteborgs universitet.
• Projektet stöds av Svenska Sällskapet för Medicinsk Forskning (SSMF).
• Fokus: Immunitet och minnesceller i de övre luftvägarna vid influensainfektioner.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se

Källa:
Göteborgs universitet – Davide Angeletti stärker kroppens första försvar mot influensa

EU inför digitala körkort och gemensamma regler för körförbud

Nya EU-regler ska modernisera körkortssystemet och stärka trafiksäkerheten i hela unionen

Den 13 oktober 2025 tog Europaparlamentets transportutskott (TRAN) nästa steg mot ett gemensamt, digitalt körkortssystem i hela EU. Besluten innebär både enklare administration och strängare regler för trafiksäkerhet.

Förslagen är en del av EU:s bredare arbete för att modernisera transportsektorn och minska skillnaderna mellan medlemsländerna.

Digitalt körkort – direkt i mobilen

Enligt det nya förslaget ska ett digitalt körkort bli det huvudsakliga formatet i EU. Det kommer att kunna laddas ned till en smartphone och an-

vändas i hela unionen. Fysiska körkort kommer fortfarande att erbjudas för den som föredrar ett plastkort.

Syftet är att förenkla kontroller, minska byråkratin och underlätta erkännandet av körkort mellan EU-länder – särskilt för personer som bor eller arbetar i mer än ett land.

Tvåårig provotid för nya förare

Förslaget inför en minst tvåårig provotid för nya förare, med strängare regler för alkohol, mobilanvändning under körning samt krav på säkerhetsbälte och barnskydd. Målet är att minska antalet olyckor bland unga förare, som statistiskt sett är mest utsatta i trafiken.

Hälsokontroll innan körkortet förnyas

Innan ett körkort utfärdas eller förnyas ska alla förare

genomgå en hälsokontroll som bland annat omfattar syn och hjärt-kärlsjukdomar. Medlemsländerna kan välja att ersätta kontrollen med självdeklarationer eller andra nationella rutiner, beroende på sina system och resurser.

Detta ska säkerställa att förare i hela EU bedöms enligt likvärdiga hälsokrav, utan att skapa onödigt byråkrati.

Körförbud ska gälla i hela EU

En annan viktig del av paketet gäller erkännandet av körförbud mellan medlemsstater. Om en förare mister körkortet i ett EU-land ska informationen automatiskt delas med landet som utfärdade körkortet. Förbudet blir därmed giltigt i hela unionen, vilket stärker trafiksäkerheten och hindrar att personer kör i ett annat land trots indraget körkort.

Nästa steg
De båda förslagen ska nu behandlas i Europaparlamentets plenarsession under hösten 2025.

Om de antas börjar reglerna tillämpas efter att medlemsstaterna har anpassat sina nationella system.

Bild baserad på material från Digitaliseringsstyrelsen / Rigspolitiet (Danmark). Redaktionell användning.

Med det digitala körkortet hoppas EU kunna förena säkerhet, tillgänglighet och modern teknik – på vägar som korsar hela Europa.

Kortfattat: Nya EU-regler för körkort

- Digitalt körkort på mobilen
- Två års provotid för nya förare
- Hälsokontroll före förnyelse
- Körförbud gäller i hela EU

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Europaparlamentet

Välkommen!

Däckcenter Vellinge

DÄCK PARTNER

TRYGGHET BÖRJAR MED RÄTT DÄCK

Kvalitet du kan lita på.

Fabriksgatan 3, 235 32 Vellinge

Kontakta oss
040-42 00 52

info@dackcenter.se
www.dackcenter.se

Ubilack

Billackering i Toppklass

Vår kunskap, erfarenhet och service är vår styrka. Vår affärsidé är att, med högsta kvalitet, erbjuda våra kunder fullgoda arbeten inom plåt, plast och lackeringsreparationer av fordon. Vi skall med lyhördhet, engagemang och bästa service alltid sträva efter optimalt nöjda kunder.

Billackering i mästarklass Hjälp med skadan?
Drop-in skadebesiktning | Tel. 040-942573
E-mail: info@ubilack.se | Webb: www.ubilack.se

Eriks

Biluthyrning

0736 - 577 577 ERIKS-BILUTHYRNING.SE

MINIBUSSAR | SKÅPBILAR | LÄTTA LASTBILAR

LUND - ARLÖV/MALMÖ - HELSINGBORG - KRISTIANSTAD

VELLINGE

BILBOLAG

www.vellingebilbolag.com

040-41 22 10

Terminalgatan 11 • 235 39 vellinge

zviZZer

Bilvård Malmö

Välkommen till en av Malmös äldsta bilvårdsanläggningar. Du hittar oss nära Djursjukhuset. Välkommen!

Vi erbjuder:

- Keramiskt lackskydd
- Rikt av bucklor
- Motoroptimering
- Rekond & Polering
- Bilsanering
- Strålkastarrenoovering
- Däckservice
- Solfilmsmontering
- Stenskottsfolie (PPF)
- Biltvätt och städning

Cypressvägen 29, info@zvizzer-malmo.se, 040-21 54 00

Drönarleveranser blir verklighet i Europa

Bild: Capture video

Manna – det irländska exemplet som visar både potential och begränsningar för ny teknik

Ett svagt surr på himlen, en skugga som passerar över hustaken – och inom tre minuter landar beställningen vid dörren. Tekniken lovar snabba och hållbara leveranser, men väcker också frågor om buller, reglering och livet i staden. Det som en gång lät som science fiction är nu verklighet i Irland, där Manna Drone Delivery har tagit steget från idé till kommersiell verksamhet.

Från idé till verklighet

Manna, grundat 2018 av entreprenören Bobby Healy, är ett av Europas första företag som driver ett helt automatiserat system för drönarleveranser. De eldrivna drönarna transporterar små paket inom en radie på cirka tre kilometer och levererar dem autonomt – snabbt, effektivt och utan fysisk kontakt.

Fram till 2025 har företaget rapporterat över 170 000 leveranser i området Dublin 15 – Blanchardstown och närliggande förorter. Affärsmodellen syftar till att minska biltrafiken och koldioxidutsläppen, och erbjuder ett snabbt och hållbart alternativ för tätbebyggda stadsmiljöer.

Framgång – men också utmaningar
I takt med att testerna har utökats har lokala myndigheter rapporterat klagomål på buller från drönarna. Enligt offentliga uppgifter har omkring 80 klagomål lämnats in under det första testskedet och över 100 efter att verksamheten expanderat under 2025. Företaget uppger att man tar frågan på största allvar och utvecklar en ny, tystare modell som väntas minska ljudnivån med upp till 40 procent.

Sådana reaktioner betraktas som naturliga i processen att anpassa ny teknik till urbana miljöer och till invånarnas förväntningar.

En europeisk utveckling i rörelse

Inom Europeiska unionen är drönarleveranser en del av en bredare strategi för smart och hållbar luftburen mobilitet. Förordningen U-Space (EU 2023/664) lägger grunden för säkra och reglerad användning av kommersiella drönare i europeiskt luftrum. Flera medlemsländer testar egna system, men en bredare tillämpning beror på två centrala faktorer:

- allmänhetens acceptans av drönare i stadsmiljö, och
- tydliga regler kring säkerhet, ansvar och integritet.

EU:s mål är att skapa ett gemensamt europeiskt luftrum för drönare, på samma sätt

som man redan reglerar väg- och flygtrafik.

Mellan innovation och vardag
Mannas exempel visar både den snabba innovationstakten i Europa och behovet av en kontinuerlig dialog mellan teknik, reglering och samhälle. För vissa symboliserar drönarna framtidens effektivitet och hållbarhet – för andra en förändring som kräver eftertanke och balans.

Europa söker nu jämvikten mellan framtidens effektivitet och vardagens lugn. Hur den balansen hittas kommer att avgöra hur vi ser på himlen – inte bara som en plats för innovation, utan också som ett gemensamt livsutrymme.

Fakta

Land: Irland
Grundare: Bobby Healy
Grundat: 2018
Genomförda leveranser: ≈ 170 000
Genomsnittlig leveranstid: 2–3 minuter
Finansiering (2025): ≈ 30 miljoner USD
Klagomål (buller): ~ 80 initialt, > 100 efter expansion
Mål: Expansion till Storbritannien och Norden

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Lunds universitet

EU förenklar hållbarhetsrapportering och due diligence – färre företag omfattas

EU:s juridiska utskott (JURI) har röstat för att förenkla reglerna för hållbarhetsrapportering och aktsamhetskrav (due diligence) för europeiska företag. Förslaget syftar till att minska den administrativa bördan och öka förutsägbarheten – särskilt för små och medelstora bolag.

Förenklade regler och smalare tillämpning

Enligt det nya utkastet ska endast företag med **minst 1.000 anställda och en nettoomsättning över 450 miljoner euro** omfattas av de obligatoriska kraven på hållbarhetsrapportering. Företag som faller utanför dessa gränser kan fortsätta att rapportera frivilligt enligt kommissionens riktlinjer.

riktlinjer och praktisk information om rapportering.

Nationellt ansvar för skador

Ansvar för eventuella skador som uppstår vid brott mot due diligence-kraven ska enligt förslaget regleras i **nationell lagstiftning**, snarare än på EU-nivå. Syftet är att skapa flexibilitet och anpassning till olika rättssystem i medlemsländerna.

Citat från rapportören

”Dagens omröstning bekräftar vårt stöd för förenkling. Vi levererar förutsägbarhet för europeiska företag – med en rapport som sänker kostnader, stärker konkurrenskraften och håller Europas gröna omställning på rätt kurs.”
— Jörgen Warborn (EPP, Sverige)

Möjliga effekter för svenska företag

Förändringarna väntas minska rapporteringsbördan för många svenska företag, särskilt inom tillverknings- och

Bild: Pixabay

Nästa steg

Om Europaparlamentet godkänner JURI-utskottets mandat vid plenarsessionen, inleds förhandlingar med medlemsländerna om lagens slutliga utformning den 24 oktober 2025.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Europaparlamentet – Sustainability reporting and due diligence: simpler rules for fewer companies (9 oktober 2025)

Experter på kemtvätt och reparationer av textil, skinn, päls, mocka, väskor sömnad.

Djäknegatan 2 21135, Malmö
Tel. 040 54 54 54 | Mob. 076 167 0444
E-post: info@milano-se.com | Webb: milano-se.com

Rätsticken

Din glada garnbutik i Malmö

Garner

Tillbehör

Stick-café

www.ratstickan.se

Regementsgatan 84, 217 51 Malmö | Tel. 040- 26 94 46 | Epost: info@ratstickan.se

FÖRST I ÖRESUND

*Två språk. En region. Ett flipmagasin
På båda sidor av sundet.*

Skanna för mer info & annonsering

